

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

13 maart 2025

BELEIDSVERKLARING (*)**Pensioenen**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

13 mars 2025

**EXPOSÉ D'ORIENTATION
POLITIQUE (*)****Pensions**

*Zie:*Doc 55 **0767/ (2024/2025):**
001 tot 013: Beleidsverklaringen.(*) Overeenkomstig artikel 121*bis* van het Reglement.

KAMER • 2e ZITTING VAN DE 56e ZITTINGSPERIODE

*Voir:*Doc 55 **0767/ (2024/2025):**
001 à 013: Exposés d'orientation politique.(*) Conformément à l'article 121*bis* du Règlement.

01185

2024 2025

CHAMBRE • 2e SESSION DE LA 56e LÉGISLATURE

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant

Afkorting bij de nummering van de publicaties:		Abréviations dans la numérotation des publications:	
DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toezpraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

PENSIOENEN

INLEIDING

De vergrijzingsgerelateerde sociale uitgaven stijgen in België met 4,1 % van het BBP over de periode 2023-2070. In 2070 zullen deze uitgaven in België 30,0 % van het BBP uitmaken, wat een aanzienlijke toename is. Ter vergelijking, in het gemiddelde EU-land stijgen de vergrijzingsgerelateerde sociale uitgaven tussen 2022-2070 slechts met 1,2 % van het BBP tot 25,6 % van het BBP in 2070. Dit verschil illustreert de unieke uitdagingen waarmee België wordt geconfronteerd op het gebied van vergrijzingskosten.

Deze vergrijzingskost wordt hoofdzakelijk aangedreven door de pensioenuitgaven, die in België stijgen met 2,5 % van het BBP over de periode 2023-2070. Dit staat in schril contrast met een stijging van slechts 0,4 % van het BBP in het gemiddelde EU-land.

De budgettaire kosten van de vergrijzing zijn vooral hoog tussen 2023 en 2050 (+3,8 procentpunt van het BBP), en vertragen vervolgens tussen 2050 en 2070 (+0,3 procentpunt van het BBP), wat de urgentie van effectieve hervormingen verder benadrukt.

Zonder ingrijpende beleidswijzigingen dreigt de betaalbaarheid van de Belgische pensioenen ernstig in gevaar te komen. De aanzienlijke toename van de pensioenuitgaven, gecombineerd met een relatief beperkte stijging van het BBP, betekent dat een steeds groter deel van de overheidsinkomsten naar pensioenen zal moeten gaan. Het risico bestaat dat België in een situatie terechtkomt waarin het niet langer in staat is om aan zijn pensioenverplichtingen te voldoen zonder aanzienlijke belastingverhogingen of drastische bezuinigingen elders in het budget.

Bovendien dreigt het huidige systeem, indien ongewijzigd, ook het vertrouwen te ondermijnen in het pensioenstelsel als mechanisme van intergenerationele solidariteit. De jongere generaties zouden een disproportioneel zware last moeten dragen om de pensioenen van een vergrijzende bevolking te financieren, wat kan leiden tot spanningen tussen generaties.

De huidige economische context maakt het des te dringender om actie te ondernemen. De wereldwijde economische onzekerheden, gecombineerd met de noodzaak om te investeren in groene en digitale transitie, leggen extra druk op de overheidsfinanciën. België behoort al tot de landen met het hoogste risico voor de overheidsfinanciën op de lange termijn. Daarom is

PENSIONS

INTRODUCTION

Les dépenses sociales liées au vieillissement en Belgique augmenteront de 4,1 % du PIB sur la période 2023-2070. En 2070, elles représenteront en Belgique 30,0 % du PIB, ce qui représente une forte augmentation. À titre de comparaison, dans un pays moyen de l'UE, ces dépenses sociales liées au vieillissement n'augmenteront que de 1,2 % du PIB entre 2022 et 2070 pour atteindre 25,6 % du PIB en 2070. Cette différence illustre les défis auxquels la Belgique doit faire face en ce qui concerne le coût du vieillissement.

Ce coût du vieillissement est principalement dû aux dépenses de pension, qui augmenteront en Belgique de 2,5 % du PIB sur la période 2023-2070, ce qui contraste fortement avec une hausse de seulement 0,4 % du PIB dans un pays moyen de l'UE.

Les coûts budgétaires du vieillissement seront particulièrement élevés entre 2023 et 2050 (+3,8 points de pourcentage du PIB), puis ralentiront entre 2050 et 2070 (+0,3 point de pourcentage du PIB), ce qui témoigne encore de l'urgence de procéder à des réformes efficaces.

En l'absence de changements politiques majeurs, la viabilité financière des pensions belges est sérieusement menacée. L'augmentation significative des dépenses de pension, combinée à une croissance relativement limitée du PIB, signifie qu'une part croissante des recettes publiques devra être consacrée aux pensions. La Belgique risque de se retrouver dans une situation où elle ne sera plus en mesure de faire face à ses obligations en matière de pensions sans augmenter sensiblement les impôts ou sans coupes sombres dans d'autres postes budgétaires.

S'il n'est pas modifié, le système actuel risque également d'avoir un impact négatif sur la confiance dans le système des pensions comme mécanisme de solidarité intergénérationnelle. Les jeunes générations devraient en effet supporter une charge disproportionnée pour financer les pensions d'une population vieillissante, ce qui pourrait entraîner des tensions intergénérationnelles.

Dans le contexte économique actuel, il est d'autant plus urgent d'agir. Les incertitudes économiques mondiales, combinées à la nécessité d'investir dans les transitions verte et numérique, exercent une pression supplémentaire sur les finances publiques. La Belgique fait déjà partie des pays ayant le risque le plus élevé en ce qui concerne les finances publiques à long terme. Il

het van vitaal belang dat België nu de juiste stappen onderneemt om het pensioenstelsel te hervormen en te zorgen voor een duurzaam en rechtvaardig systeem voor de komende generaties.

De pensioenhervorming vertrekt vanuit de volgende principes:

- Financiële draagkracht onderbouwen;
- Rechtvaardigheid tussen en binnen generaties;
- Gelijkheid tussen man en vrouw;
- Een sterk wettelijk pensioen (1^e pijler), aangevuld met een versterkt aanvullend pensioen (2^e pijler);
- Meer autonomie, verantwoordelijkheid en vrije keuze inzake de opnameleeftijd van het pensioen;
- In overleg, onder meer met de sociale partners en de academische pensioenraad;
- De regering zal voor het overige de fiscale en parafiscale standstill respecteren die tussen de sociale partners op 15 maart 2023 werd afgesproken voor de aanvullende pensioenen van werknemers en zelfstandigen.

Tot slot moet worden opgemerkt dat de uitblijvende hervormingen niet alleen financiële implicaties hebben, maar ook het vertrouwen in de overheid kunnen schaden. Als de bevolking het gevoel krijgt dat het pensioenstelsel onhoudbaar is en dat hun toekomstige welvaart in gevaar komt, kan dit leiden tot een afnemend vertrouwen in het sociaal contract en de overheid als geheel. Dit zou de politieke stabiliteit kunnen ondermijnen en sociale cohesie kunnen aantasten. Daarom is het van vitaal belang dat België nu de juiste stappen onderneemt om het pensioenstelsel te hervormen en te zorgen voor een duurzaam en rechtvaardig systeem voor de komende generaties.

Onze structurele pensioenhervorming berust op een adequaat wettelijk pensioen, dat ervoor zorgt dat iedereen een basisniveau van financiële zekerheid heeft na pensionering. Daarnaast wordt de band tussen effectieve arbeidsprestaties en de opbouw van pensioenrechten versterkt, zodat mensen worden beloond voor hun werk. Gegeven de maatschappelijke trend van gemengde loopbanen streven we ook naar een harmonisering tussen de pensioenstelsels voor werknemers, ambtenaren en zelfstandigen, om een eerlijke en consistente aanpak te garanderen en een halt toe te roepen aan een soms bijzonder complexe en gefragmenteerde pensioenopbouw.

est donc essentiel que la Belgique prenne dès à présent les bonnes mesures pour réformer le régime des pensions et garantir un système durable et équitable pour les générations futures.

La réforme des pensions repose sur les principes suivants:

- Renforcer la capacité financière;
- Équité intra- et intergénérationnelle;
- Égalité entre hommes et femmes;
- Une pension légale forte (1er pilier), complétée par une pension complémentaire renforcée (2ème pilier);
- Plus d'autonomie, de responsabilité et de libre choix quant à la date de départ à la retraite;
- En concertation, notamment avec les partenaires sociaux et le conseil de pension académique;
- Le gouvernement respectera pour le reste, le standstill fiscal et parafiscal pour les pensions complémentaires des salariés et indépendants, tel que convenu entre les partenaires sociaux le 15 mars 2023.

Enfin, il est à noter que l'absence de réformes n'a pas seulement des conséquences financières mais qu'elle peut également nuire à la confiance à l'égard des pouvoirs publics. Si la population a le sentiment que le régime des pensions est intenable et que sa prospérité future est mise en danger, une baisse de confiance dans le contrat social et dans les pouvoirs publics dans leur ensemble pourrait en découler. Cela pourrait porter atteinte à la stabilité politique et à la cohésion sociale. C'est la raison pour laquelle il est vital que la Belgique entreprenne les démarches adéquates pour réformer le régime des pensions et veiller à garantir un système pérenne et équitable pour les générations futures.

Notre réforme structurelle des pensions s'appuie sur une pension légale adéquate, garantissant à chacun un niveau de sécurité financière de base après la retraite. Elle renforce également le lien entre les prestations professionnelles et la constitution de droits à la pension de sorte que les gens soient récompensés pour leur travail. Vu la tendance sociétale vers des carrières mixtes, nous cherchons également à harmoniser les régimes de pensions des salariés, des fonctionnaires et des indépendants afin de garantir une approche équitable et cohérente et de mettre un terme à une constitution de droits à la pension parfois particulièrement complexe et fragmentée.

Geleidelijkheid en het respect voor verworven rechten zijn de hoekstenen van de hervormingen die we doorvoeren. Dit betekent dat veranderingen stap voor stap worden geïmplementeerd om de impact op individuen te minimaliseren en dat bestaande rechten van pensioengerechtigden worden gerespecteerd. Deze aanpak zorgt ervoor dat de hervormingen duurzaam en sociaal rechtvaardig zijn, en dat ze bijdragen aan de langetermijnstabiliteit van ons pensioenstelsel.

Het uiteindelijke doel van de hervormingen is om het stelsel duurzamer, rechtvaardiger en eerlijker te maken. Ik erken dat deze maatregelen inspanningen zullen vergen, maar ze zijn absoluut noodzakelijk om de houdbaarheid en het voortbestaan van ons pensioenstelsel te waarborgen.

Om dit te bereiken, vertrouwen we op drie hefboomen.

Prioritair zullen we de band tussen de arbeidsmarkt en het pensioenbeleid versterken. Het stelsel wordt gefinancierd dankzij de bijdragen van de werkenden. Door het aantal bijdragebetalers te verhogen, met name door de effectieve uittredeleeftijd uit de arbeidsmarkt te verhogen, zal de financiële houdbaarheid van ons socialezekerheidsstelsel worden versterkt terwijl de kosten van de vergrijzing onder controle worden gehouden. Concreet zullen we ervoor zorgen dat effectieve arbeidsprestaties beter worden gevaloriseerd in de verschillende parameters van de pensioenberekening.

Vervolgens zal ook een harmonisering van de stelsels van werknemers, ambtenaren en zelfstandigen geïnitieerd worden. Historisch gegroeide ongelijke behandelingen die vandaag moeilijk te rechtvaardigen zijn zullen geleidelijk worden afgebouwd. We zullen tegen het einde van de legislatuur een convergentiedynamiek tussen de drie stelsels tot stand brengen, al was het om ons pensioenstelsel, dat vandaag erg gefragmenteerd is, begrijpelijker en coherent te maken in de toekomst.

Het is essentieel om te garanderen dat iedereen een eerlijk pensioen ontvangt, gebaseerd op zijn of haar loopbaan. Dit betekent dan ook dat sommige praktijken die het vertrouwen en de solidariteit van het systeem ondermijnen niet langer getolereerd worden. Om deze situatie te verhelpen, zullen strenge controles worden ingevoerd voor meer transparantie en zekerheid. Bijvoorbeeld, een controle op de wet Wijninckx van de pensioenen van parlementsleden zal worden ingevoerd, maar ook de inkomensgarantie voor ouderen (IGO) zal efficiënter worden beheerd.

Het doel is om het vertrouwen in het pensioenstelsel te herstellen door te zorgen voor een eerlijke en rechtvaardige verdeling van middelen.

La progressivité et le respect des droits acquis sont les pierres angulaires des réformes que nous mettons en œuvre. Cela signifie que les changements sont implémentés étape par étape afin de minimiser l'impact sur les individus et que les droits existants des bénéficiaires de pensions sont respectés. Cette approche garantit des réformes durables et socialement équitables, contribuant ainsi à la stabilité à long terme de notre régime de pensions.

L'objectif ultime des réformes est de rendre le système plus durable, plus équitable et plus juste. Il faut reconnaître que ces mesures demandent des efforts mais elles sont absolument nécessaires pour garantir la viabilité et la pérennité de notre régime de pensions.

Pour y parvenir, nous nous appuyerons sur trois leviers.

En priorité, nous renforcerons le lien entre le marché du travail et les politiques de pensions. Le système est financé grâce aux contributions des travailleurs. En augmentant le nombre de personnes contributrices, notamment en reculant l'âge effectif de sortie du marché du travail, la soutenabilité financière de notre sécurité sociale sera renforcée tout en assurant la maîtrise des coûts du vieillissement. Concrètement, nous ferons en sorte que le travail effectif soit mieux valorisé dans les différents paramètres de calcul des pensions.

Ensuite, une harmonisation entre les régimes des salariés, des fonctionnaires et des indépendants sera également initiée. Des traitements inégaux pour des raisons historiques qui sont difficiles à justifier aujourd'hui seront progressivement réduits. Nous créerons, d'ici à la fin de la législature, une dynamique de convergence entre les trois régimes, ne fut-ce que pour rendre notre système de pension, aujourd'hui très fragmenté, plus compréhensible et cohérent dans le futur.

Il est essentiel de garantir que chacun reçoive une pension de retraite équitable, basée sur sa carrière. Cela signifie aussi que certaines pratiques qui minent la confiance et la solidarité dans le système, ne peuvent plus être tolérées. Afin de remédier à cette situation, des contrôles rigoureux seront instaurés pour plus de transparence et de sécurité. Par exemple, un contrôle de la loi Wijninckx des pensions des parlementaires sera mis en place et la garantie de revenus aux personnes âgées (GRAPA) sera elle aussi gérée plus efficacement.

L'objectif est de rétablir la confiance dans le régime de pensions en assurant une répartition juste et équitable des ressources.

Deze noodzakelijke maatregelen zullen ons pensioenstelsel ingrijpend veranderen. Om de nodige stabiliteit te bieden aan personen die bijna met pensioen gaan, zullen deze veranderingen geleidelijk worden doorgevoerd. Er zal een specifiek budget worden gereserveerd voor overgangsmaatregelen voor mensen die bijna met pensioen gaan.

De regering verbindt zich ertoe de sociale partners intensief te betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van de hervormingen. Hun betrokkenheid is essentieel voor het succes van deze hervorming.

Er zal ook een beroep worden gedaan op het Federaal Planbureau om de impact van deze hervorming nauwkeurig in te schatten op de middellange en lange termijn (2040, 2050, 2070). Daarbij vragen we ook aandacht voor de sociale parameters (zoals het armoederisico bij ouderen, de genderpensioenkloof, de benefit ratio, ...).

De pensioenhervorming zal overigens gebeuren in overleg, onder meer met de sociale partners en de academische pensioenraad

Gezien de urgentie van de situatie zullen deze hervormingen in de loop van 2025 aan het Parlement worden voorgelegd. De data van inwerkingtreding van elke maatregel worden later gespecificeerd.

HET PENSIOENBELEID

1. Het stelsel duurzaam maken

1.1. *Versterken van de band tussen effectieve arbeidsprestaties en de opbouw van pensioenrechten*

Op dit moment is de gemiddelde effectieve uittredeleeftijd ongeveer 62,1 jaar in België. De hervorming zal de band tussen effectieve arbeidsprestaties en de opbouw van pensioenrechten versterken en zo langer werken aanmoedigen. Op die manier draagt de hervorming bij tot de financiële houdbaarheid van het systeem.

Flexibele pensioenleeftijd met actuariael neutrale correctie

Momenteel moedigt het pensioenstelsel mensen financieel aan om op pensioen te gaan op de vroegst mogelijke leeftijd: het pensioenbedrag wijzigt weinig, of men nu vroeger stopt of langer werkt.

Ces mesures nécessaires changeront en profondeur notre système de pensions. Pour garantir la stabilité nécessaire aux personnes proches de la retraite, la mise en place de ces adaptations sera réalisée de manière progressive. Un budget spécifique pour des mesures transitoires destinées aux personnes proches de la retraite sera prévu.

Le gouvernement s'engage à impliquer intensivement les partenaires sociaux tout au long du processus d'élaboration et de mise en œuvre des réformes. Leur participation est jugée essentielle pour assurer le succès de cette réforme.

Un soutien du Bureau fédéral du Plan sera également sollicité pour évaluer avec précision l'impact de cette réforme à moyen et à long terme (2040, 2050, 2070). Nous demandons également que les paramètres sociaux soient pris en compte (tels que le risque de pauvreté chez les personnes âgées, l'écart de pension entre hommes et femmes, le benefit ratio, ...).

Par ailleurs, la réforme des pensions se fera en concertation, notamment avec les partenaires sociaux et le conseil académique.

Compte tenu de l'urgence de la situation, ces réformes seront soumises au Parlement dans le courant de l'année 2025. Les dates d'entrée en vigueur de chaque mesure seront précisées ultérieurement.

LA POLITIQUE DES PENSIONS

1. Pérenniser le système

1.1. *Renforcement du lien entre le travail effectif et la constitution des droits à la pension*

Actuellement, l'âge moyen effectif de la retraite est d'environ 62,1 ans en Belgique. La réforme renforcera le lien entre le travail effectif et la constitution des droits à la pension, encourageant ainsi une vie active plus longue. De ce fait, cette réforme améliore la viabilité financière du système.

Âge flexible de la retraite avec correction actuarielle neutre

Actuellement les gens sont financièrement incités à partir à la retraite de façon anticipée: le montant de la pension ne varie que faiblement selon que l'on part plus tôt ou que l'on travaille plus longtemps.

Het pensioenbedrag wordt vanaf 2026 verminderd met een malus van 2 % (tot 2030), 4 % (tot 2040), 5 % (vanaf 2040) per jaar vervroegde uittrede voor de wettelijke pensioenleeftijd, indien de gepensioneerde aan de loopbaanvoorwaarde voor vervroegd rustpensioen voldoet maar niet aan 35 loopbaanjaren van 156 dagen met effectieve arbeidsprestaties en 7020 effectief gewerkte dagen.

We vervangen de huidige pensioenbonus door een nieuwe bonus waarbij het pensioenbedrag vermeerderd met een bonus van 2 % (tot 2030), 4 % (tot 2040), 5 % (vanaf 2040) per jaar opname na de wettelijke pensioenleeftijd indien de gepensioneerde voldoet aan 35 loopbaanjaren van 156 dagen met effectieve arbeidsprestaties en 7.020 effectief gewerkte dagen.

Periodes van moederschapsrust en loopbaanonderbrekingen/verminderingen met zorgmotief, geboorteverlof worden hierbij gelijkgesteld met effectieve arbeidsprestaties.

Herwaardering van effectief werk in de pensioenberekening

We onderzoeken hoe de beroepsinkomsten die in aanmerking worden genomen voor de berekening van het pensioen, zowel in het werknemersstelsel als in het zelfstandigenstelsel, en in de toekomst de ambtenaren van zodra hun pensioenstelsel geharmoniseerd is met dat van de werknemers en zelfstandigen, zullen worden gekoppeld aan de reële groei van de gemiddelde arbeidsinkomsten en niet langer uitsluitend aan de index, zoals momenteel het geval is. Deze maatregel is van toepassing op de loopbaanjaren die volgen op de inwerkingtreding van de nieuwe bepalingen.

We stemmen het statuut van gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers in progressieve werkhervatting na een arbeidsongeval of beroepsziekte af richting dat van andere langdurig zieken in progressieve werkhervatting.

Vermindering gelijkgestelde periodes in de privésector

Vandaag is zowat 1/3e van de pensioenrechten gebaseerd op niet-gewerkte periodes wat de werknemers betreft. Deze gelijkstelling behouden we enkel waar dit maatschappelijk verantwoord is, zoals voor periodes van ziekte, zwangerschaps- en ouderschapsverlof en voor de diverse zorgverloven, maar bouwen we af voor periodes van bv. brugpensioen (SWT), langdurige werkloosheid en landingsbanen.

À partir de 2026 le montant de la pension sera réduit d'un malus de 2 % (jusqu'en 2030), de 4 % (jusqu'en 2040), de 5 % (à partir de 2040) par année d'anticipation avant l'âge légal de la pension si le retraité remplit la condition de carrière pour la pension de retraite anticipée mais pas celle liée aux 35 années de carrière de 156 jours avec prestations de travail effectives et 7020 jours de travail effectifs.

Nous remplaçons le bonus pension actuel par un nouveau bonus où le montant de la pension est majoré d'un bonus de 2 % (jusqu'en 2030), de 4 % (jusqu'en 2040), de 5 % (à partir de 2040) par année qui suit l'âge légal de la retraite si le retraité comptabilise 35 années de carrière de 156 jours avec prestations de travail effectives et 7.020 jours de travail effectifs.

Les périodes de congé de maternité et les interruptions/réductions de carrière pour motif de soins sont assimilées à des prestations de travail effectives.

Revalorisation du travail effectif dans le calcul de la pension.

Nous étudions comment les revenus professionnels pris en compte pour le calcul de la pension, tant dans le régime des salariés que dans celui des indépendants, et à l'avenir, de celui des fonctionnaires, dès que leur système de pension sera harmonisé avec celui des salariés et des indépendants, seront liés à la croissance réelle du revenu moyen du travail et non plus seulement à l'index, comme c'est le cas actuellement. Cette mesure s'appliquera aux années de carrière suivant l'entrée en vigueur des nouvelles dispositions.

Nous harmonisons le statut de l'incapacité de travail partielle des salariés en reprise progressive du travail après un accident de travail ou une maladie professionnelle avec celui des autres malades de longue durée en reprise progressive du travail.

Réduction des périodes assimilées dans le secteur privé

Aujourd'hui, environ un tiers des droits à la pension se fonde sur des périodes non travaillées en ce qui concerne les salariés. Nous ne conservons cette équivalence que lorsqu'elle est socialement justifiée, par exemple pour les périodes de maladie, de congé de maternité et de congé parental ainsi que pour les divers congés de soins mais nous la supprimons progressivement pour les périodes de préretraite (RCC), de chômage de longue durée et d'emplois de fin de carrière, par exemple.

Vanaf 1 januari 2027 worden gelijkgestelde periodes die meer dan 40 % uitmaken van de loopbaan niet langer meegerekend voor de berekening van het pensioen van werknemers en zelfstandigen. Deze grens van 40 % daalt elk jaar met 5 procentpunten tot 20 % in 2031, zoals dit vandaag reeds het geval is voor ambtenaren. Periodes van ziekte en zorgverloven worden hierbij buiten beschouwing gelaten.

Alle periodes van werkloosheid, SWT, pseudo brugpensioen en landingsbanen die ingaan vanaf de datum van het regeerakkoord worden gelijkgesteld aan een beperkt fictief loon.

Lange effectieve loopbaan

Werknemers zullen vanaf 1 januari 2027 de mogelijkheid krijgen om vanaf de leeftijd van 60 jaar met vervroegd pensioen te gaan, op voorwaarde dat ze een loopbaan van minstens 42 jaar hebben opgebouwd met voldoende daadwerkelijke arbeidsprestaties. Dit betekent dat alleen de jaren waarin minstens 234 dagen effectief werd gewerkt, meetellen voor het bereiken van de vereiste loopbaanduur.

Door deze maatregel wordt vervroegd pensioen toegankelijk voor werknemers met een lange carrière achter de rug, terwijl de focus blijft liggen op de waarde van effectief geleverde arbeid. Het doel is om rekening te houden met mensen die vroeg in hun leven zijn beginnen werken en daardoor een lange loopbaan hebben opgebouwd, zodat zij op een verantwoorde manier eerder kunnen stoppen met werken.

Minimumpensioen

De toekenningsvoorwaarde van het minimumpensioen wordt voortaan gebaseerd op de effectieve arbeidsprestaties en loopbaanjaren gepresteerd in de 3 stelsels samen (voor werknemers, ambtenaren en zelfstandigen). Zo komt er een einde aan deze ongelijke en ongerechtvaardigde behandeling ten aanzien van de gemengde loopbanen.

Harmonisering loopbaanvoorwaarde voor vervroegd pensioen

Op dit moment is de definitie van een loopbaanjaar verschillend per stelsel. Vanaf 1 januari 2027 worden in de 3 stelsels (werknemers, zelfstandigen en ambtenaren) enkel kalenderjaren met 2 gewerkte (of hiermee gelijkgestelde) kwartalen (6 maanden of 156 gewerkte dagen) in aanmerking genomen voor de loopbaanvoorwaarde.

À partir du 1er janvier 2027, les périodes assimilées qui représentent plus de 40 % de la carrière ne seront plus prises en compte dans le calcul de la pension des salariés et indépendants. Cette limite de 40 % diminue chaque année de 5 points de pourcent pour atteindre 20 % en 2031, comme c'est le cas aujourd'hui pour les fonctionnaires. Les périodes de maladie et les congés de soin seront exclus de cette mesure.

Toutes les périodes de chômage, de RCC, de pseudo-prépensions et d'emplois de fin de carrière seront assimilées à un salaire fictif limité à compter de la date de l'accord de gouvernement.

Carrière longue effective

À partir du 1er janvier 2027 et à partir de l'âge de 60 ans, les salariés pourront prendre une retraite anticipée après 42 années de carrière avec suffisamment de prestations de travail effectives. Cela signifie que seules les années d'au moins 234 jours de travail effectif seront prises en compte pour atteindre la durée de carrière requise.

Cette mesure rend la retraite anticipée accessible aux salariés qui ont une longue carrière derrière eux, tout en gardant l'accent sur la valeur du travail effectivement accompli. L'objectif est de prendre en compte les personnes qui ont commencé à travailler tôt dans leur vie et qui ont donc accumulé une longue carrière, en leur permettant de partir plus tôt à la retraite de manière responsable.

Pension minimum

Désormais, la condition d'éligibilité à la pension minimum sera basée sur les prestations de travail effectives et les années de carrière effectuées dans les 3 régimes combinés (pour les salariés, les fonctionnaires et les indépendants). Cela met fin à ce traitement inégal et injuste des carrières mixtes.

Harmonisation des conditions de carrière pour la retraite anticipée

Actuellement la définition d'une année de carrière est différente selon le régime. À partir du 1er janvier 2027, seules les années civiles comportant 2 trimestres (6 mois ou 156 jours travaillés) travaillés (ou assimilés) seront prises en compte pour la condition de carrière dans les trois régimes (salariés, indépendants et fonctionnaires).

Gebruik makend van de enveloppe voor overgangsmaatregelen, werken we een regeling uit voor de aanname van het eerste loopbaanjaar.

Wie in 2025 reeds voldoet aan de voorwaarden voor vervroegd pensioen, behoudt het recht om vervroegd op pensioen te gaan.

Voor wie relatief dicht bij het vervroegd pensioen staat voorzien we een overgangsmaatregel zodat hun vroegst mogelijke pensioenleeftijd hierdoor slechts met een beperkte duurtijd verlengd kan worden.

Wie vanaf de inwerkingtreding van de nieuwe wet (in 2025) 60 jaar of ouder is zal maximaal 1 jaar langer moeten werken. Wie vanaf de inwerkingtreding van de nieuwe wet (in 2025) 59 jaar is zal maximaal 2 jaar langer moeten werken.

Moderniseren van de gezinsdimensie

Momenteel wordt het overlevingspensioen aan de langstlevende partner toegekend vanaf de leeftijd van 50 jaar. Deze uitkering kan een soort werkloosheidsval creëren, omdat ze slechts beperkt gecumuleerd kan worden met een beroepsinkomen.

Om hen gemakkelijker naar de arbeidsmarkt te begeleiden, zal ik voor de toekomstige jonge weduwen (of weduwnaars) het overlevingspensioen tot de vroegst mogelijke pensioenleeftijd van de langstlevende partner vervangen door een overgangsuitkering (die vandaag ook al bestaat voor personen jonger dan 50). Deze uitkering heeft namelijk het voordeel dat het wél volledig cumuleerbaar is met het beroepsinkomen. De duur van de uitkering zal beperkt zijn tot maximum 2 jaar of tot 3 à 4 jaar in functie van de leeftijd van de kinderen ten laste.

Deze maatregel zal van toepassing zijn voor nieuwe instroom vanaf 1 januari 2026, met een ruime overgangsperiode waarin mensen kunnen kiezen tussen de twee systemen.

Daarnaast zijn er, ondanks de sterk gestegen werkzaamheidsgraad bij vrouwen, nog steeds aanzienlijke verschillen tussen het pensioenbedrag van mannen en vrouwen.

Om periodes van zorg voor een kind of ziek familielid te waarderen vermeldt het regeerakkoord herhaaldelijk dat deze periodes van zorg, die in feit overeenkomen met periodes van arbeid in het huishouden, gewaardeerd worden in het pensioenstelsel. Bovendien zullen we, in samenwerking met de minister van Justitie en de minister van Zelfstandigen, de pension splitting aanmoedigen (het opnemen in het huwelijkscontract

Nous utiliserons l'enveloppe pour les mesures transitoires pour élaborer un dispositif tenant en compte la première année de carrière.

Les personnes qui répondent déjà aux conditions pour une pension anticipée en 2025, conservent le droit de partir à la retraite anticipée.

Pour les personnes relativement proches de la retraite anticipée, nous prévoyons une mesure transitoire de sorte que l'âge de la retraite le plus précoce possible ne puisse être prolongé que pour une durée limitée.

Toute personne âgée de 60 ans ou plus à partir de l'entrée en vigueur de la nouvelle loi (en 2025) devra travailler au maximum 1 an de plus. Toute personne âgée de 59 ans à partir de l'entrée en vigueur de la nouvelle loi (en 2025) devra travailler au maximum 2 ans de plus.

Moderniser la dimension familiale

Actuellement, la pension de survie est versée au partenaire survivant à partir de 50 ans. Cette prestation peut créer une sorte de piège à l'emploi en raison du cumul limité avec des revenus professionnels.

Afin de faciliter leur entrée au marché de l'emploi, je remplacerai pour les nouvelles jeunes veuves (ou veufs) la pension de survie jusqu'à l'âge de retraite le plus précoce du partenaire survivant par une allocation de transition (déjà en place pour les personnes de moins de 50 ans). Cette allocation a en effet l'avantage d'être entièrement cumulable avec des revenus professionnels. La durée de cette allocation sera limitée à maximum 2 ou à 3 ou 4 ans en fonction de l'âge des enfants à charge.

Cette mesure sera d'application pour les nouveaux cas à partir du 1er janvier 2026 moyennant une large période transitoire durant laquelle les personnes auront le choix entre les deux systèmes.

De plus, en dépit de la croissance sensible du taux d'emploi des femmes, des différences substantielles existent encore entre le montant de la pension des hommes et celui des femmes.

Afin de valoriser les périodes de soin pour un enfant ou un membre de la famille malades, il est à plusieurs reprises indiqué dans l'accord de gouvernement que ces périodes de soins, qui en fait correspondent à des périodes de travail au sein de la famille, sont valorisées dans le régime des pensions. En outre, en collaboration avec la ministre de la Justice et la ministre des Indépendants, nous encouragerons le pension splitting

of wettelijk samenlevingscontract van de verdeling van de pensioenen in het geval van een (echt)scheiding).

Daartoe zal een brede campagne aan de bevolking worden gelanceerd. Terwijl wettelijk samenwonenden vandaag geen recht hebben tot het gezins- of echtscheidingspensioen, zullen gescheiden partners in de toekomst dus wel beschermd worden via de pensioensplit.

Het gezinspensioen in het werknemers- en zelfstandigenstelsel wordt op middellange termijn afgebouwd (behalve voor de pensioenminima waar het gezinspensioen blijft bestaan) en dus ook het hiervan afgeleid echtscheidingspensioen. Het aandeel nieuw rustgepensioneerden met een gezinspensioen bedraagt overigens nog slechts 6,4 % voor het jaar 2023 en daalt elk jaar met ongeveer 1 procentpunt.

1.2. Werken na de wettelijke pensioenleeftijd

Iedereen toestaan om te werken en bij te dragen aan onze sociale zekerheid levert ontegensprekelijk voordelen op en versterkt het solidariteitsbeginsel, wat één van de basispijlers is van onze samenleving, en in het bijzonder van onze sociale zekerheid.

Mogelijkheid voor ambtenaren om door te werken na de wettelijke pensioenleeftijd

Zoals ik eerder al aanhaalde zijn onze pensioenstelsels ongelijk en niet billijk. Het pensioenstelsel en de rechtspositieregelingen voor ambtenaren hebben geen fundamentele evolutie meer ondergaan die gelijke tred houdt met de veranderingen in de samenleving. Een aantal van deze verschillen zijn vandaag niet meer zinvol. In tegenstelling tot de andere stelsels worden ambtenaren bijvoorbeeld automatisch met pensioen gestuurd, op basis van hun statuut, als ze de wettelijke pensioenleeftijd bereiken.

Op dit punt zullen we, in samenwerking met mijn collega's, de minister van Ambtenarenzaken, de minister van Defensie en de minister van Mobiliteit, een einde maken aan deze moeilijk uitlegbare situatie. Het is belangrijk dat ambtenaren die na de wettelijke pensioenleeftijd willen blijven werken dit gemakkelijker kunnen doen.

Samen met mijn collega-minister bevoegd voor het pensioen van de zelfstandigen zal ik onderzoeken of het halftijds pensioen kan ingevoerd worden, waardoor alle werknemers (loontrekkenden, zelfstandigen en ambtenaren) van 60 jaar of ouder, die voldoen aan de

(l'inscription dans le contrat de mariage ou contrat de cohabitation légale du partage des pensions en cas de séparation (divorce)).

À cet effet, une large communication sera mise en place auprès de la population sur ce sujet. Alors que les cohabitants légaux n'ont aujourd'hui pas droit à une pension de ménage ou de séparation, les partenaires séparés seront à l'avenir bel et bien protégés au travers du partage des droits à la pension.

La pension au taux ménage dans le régime des salariés et des indépendants disparaîtra à moyen terme (à l'exception des pensions minimum pour lesquelles la pension de ménage continue d'exister) et donc également la pension du conjoint divorcé qui en découle. La part de personnes qui ont pris leur pension de retraite au taux ménage en 2023 ne s'élevait plus qu'à 6,4 % et baisse chaque année d'environ 1 point de pourcentage.

1.2. Travailler après l'âge légal de la retraite

Permettre à chacun de travailler et de contribuer à notre sécurité sociale présente indéniablement des avantages, sans oublier que cela renforce le principe de solidarité qui est un des piliers fondateurs de notre société et, en particulier, de notre sécurité sociale.

Possibilité pour les fonctionnaires de poursuivre leur activité professionnelle après l'âge légal de la retraite

Comme je l'ai évoqué précédemment, nos régimes de pensions ne sont ni égaux ni justes. Le régime de pensions et le statut juridique des fonctionnaires n'ont pas évolué fondamentalement par rapport aux évolutions intervenues dans la société. Certaines de ces différences n'ont plus de sens aujourd'hui. À titre d'exemple, les fonctionnaires sont mis automatiquement à la retraite lorsqu'ils atteignent l'âge légal de la retraite sur la base de leur statut, contrairement aux autres régimes.

Sur ce point et en collaboration avec mes collègues en charge de la Fonction publique, de la Défense et de la Mobilité, nous mettrons fin à cette situation difficilement explicable. Il est important que les fonctionnaires qui souhaitent continuer à travailler après l'âge légal, puissent le faire plus facilement.

Avec ma collègue ministre chargée de la pension des indépendants j'examinera s'il est possible d'introduire la pension à mi-temps, permettant à tous les travailleurs (salariés, indépendants et fonctionnaires) âgés de 60 ans ou plus, qui remplissent les conditions pour une retraite

voorwaarden voor vervroegd of wettelijk pensioen, de helft van hun pensioen kunnen ontvangen terwijl ze een halftijdse activiteit blijven uitoefenen.

1.3. Responsabilisering van de publieke werkgever in de financiering van het pensioen van statutaire ambtenaren

De uitgaven voor de pensioenen in het kader van het ambtenarenstelsel bedroegen bijna 20 miljard euro in 2023 en zullen nog verder blijven toenemen. Momenteel worden sommige werkgevers uit de openbare sector meer geresponsabiliseerd dan anderen.

Om de werkgevers uit de openbare sector te responsabiliseren in de financiering van het ambtenarenpensioenstelsel zal ik ervoor zorgen dat de pensioenbijdrage voor iedere nieuwe statutaire benoeming de kostprijs van het ambtenarenpensioen dekt.

Voor lokale besturen die reeds sterk geresponsabiliseerd worden bij de financiering van de pensioenen van hun statutaire ambtenaren zal ik erop toezien dat hun responsabiliseringsfactuur wordt verlicht. Ik zal ook het bonus-malussysteem voortzetten, zoals vastgelegd in de wet van 30 maart 2018, teneinde een stimulans te geven voor de uitbouw van een 2de pijler voor het contractueel personeel van de lokale besturen. Ik zal ook de verschillende mogelijkheden onderzoeken om een duurzame oplossing te vinden voor het Gesolidariseerde Pensioenfonds.

2. Naar een harmonisering van complexe gefragmenteerde stelsels

Er zijn heel wat ongelijkheden tussen de verschillende pensioenstelsels voor werknemers, ambtenaren en zelfstandigen. De complexiteit van de verschillende stelsels maakt de pensioenberekening soms erg moeilijk voor de burger. Incoherente pensioenwetgeving leidt ook tot onbegrip bij de burger.

In samenwerking met de sociale partners en met verschillende collega's in de regering zullen de diverse pensioenstelsels tijdens deze legislatuur geleidelijk op elkaar worden afgestemd.

2.1. Harmoniseringsinitiatieven in de pensioenberekening

Verlenging van de loopbaanduur die in rekening wordt genomen bij de refertewedde voor de ambtenaren

De berekening van de refertewedde is vandaag bijzonder voordelig voor statutaire ambtenaren. Momenteel is deze berekening gebaseerd op de laatste tien

anticipée ou légale, de percevoir la moitié de leur pension tout en continuant une activité à mi-temps.

1.3. Responsabilisation des employeurs publics dans le financement de la pension des statutaires

Les dépenses liées aux pensions du régime des fonctionnaires pour l'année 2023 atteignaient presque 20 milliards d'euros et devraient continuer à augmenter. Pour l'instant, certains employeurs publics sont plus responsabilisés que d'autres.

Afin de responsabiliser les employeurs publics dans le financement du régime de pensions des fonctionnaires, je ferai en sorte que la cotisation de pension pour chaque nouvelle nomination statutaire couvre le coût de pension du fonctionnaire.

Pour les administrations locales qui sont déjà considérablement responsabilisées dans le financement des pensions de leurs fonctionnaires statutaires, je veillerai à alléger leur facture de responsabilisation. Je prolongerai également le système du bonus-malus, tel qu'il a été mis en place par la loi du 30 mars 2018 afin d'inciter au développement du 2ème pilier pour les contractuels des administrations locales. J'examinerai également les différentes possibilités permettant de trouver une solution pérenne pour le Fonds de pension solidarisé.

2. Vers une harmonisation de régimes complexes et fragmentés

De nombreuses disparités existent entre les différents régimes de pension pour salariés, fonctionnaires et indépendants. La complexité des différents régimes rend le calcul de la pension parfois très difficile à comprendre pour le citoyen. Une législation de pension peu cohérente mène à un sentiment d'incompréhension chez le citoyen.

En collaboration avec les partenaires sociaux et avec différents collègues du gouvernement, les divers régimes de pension seront progressivement harmonisés sous cette législation.

2.1. Initiative d'harmonisation dans le calcul

Prolongation de la durée de carrière prise en compte dans le traitement de référence pour les fonctionnaires

Le calcul du traitement de référence est aujourd'hui relativement avantageux pour les fonctionnaires statutaires. Actuellement, ce calcul se base sur les dix

loopbaanjaren, terwijl in de andere stelsels de volledige loopbaan in aanmerking wordt genomen. Dit belangrijke verschil in pensioenberekening tussen de stelsels is mijn inziens niet langer te verantwoorden.

Daarom zal het aantal loopbaanjaren dat in aanmerking wordt genomen voor de berekening van de refertewedde bij ambtenaren geleidelijk worden verhoogd. Vanaf 2027 zal jaarlijks één extra loopbaanjaar in aanmerking worden genomen voor de berekening van de refertewedde. Zodoende zal de in aanmerking genomen referentieperiode 45 jaar bedragen in 2062, dit wil zeggen de volledige loopbaan, zoals in de andere twee stelsels. De overgangperiode die vooraf was voorzien voor de cohorten die vóór 1962 zijn geboren, wordt hierbij behouden. Enkel de laatste 5 jaar zullen voor deze groep in aanmerking worden genomen.

Plafonnering van de indexering voor hoge pensioenen, vervanging van de perequatie door een nieuwe welvaartsenveloppe

Bij ambtenaren wordt het rustpensioen niet beschouwd als een pensioen, maar als een uitgestelde wedde. Zo gebeurt het dat, wanneer actieve ambtenaren die tot een bepaalde korf behoren hun wedde met een bepaald percentage zien toenemen, gepensioneerde ambtenaren die tot dezelfde categorie behoren hun pensioen, ook zien toenemen met een bepaald percentage, bovenop de gebruikelijke indexering. Dit is het systeem van perequatie dat ambtenaren van verschillende korven dus ongelijk behandelt. Met het oog op het beëindigen van deze ongelijke behandeling van ambtenaren en met het oog op het harmoniseren van de stelsels zal ik dit systeem van perequatie vanaf 2026 afschaffen. Hun systeem zal in de toekomst, net als in de andere stelsels, geïntegreerd worden in de nieuwe welvaartsenveloppe, die na advies van sociale partners op andere parameters wordt berekend.

Aan de laagste pensioenen wordt niet geraakt. De indexering van het wettelijk pensioen van ambtenaren en van gemengde loopbanen wordt wel tijdelijk beperkt tot de bovengrens in het werknemerspensioen. Tijdens deze periode is er ook geen indexering van het absoluut plafond voor de ambtenaren (Wijninckx-plafond).

Geleidelijk verdwijnen van de preferentiële stelsels

Bepaalde ambtenaren bereiken een “volledig” pensioen na een kortere loopbaan dan anderen. Concreet houdt dit in dat terwijl de meeste ambtenaren onderworpen zijn aan een loopbaanbreuk van 1/60, waarbij wordt uitgegaan van een loopbaan van 45 jaar, anderen genieten van preferentiële loopbaanbreuken. Het

dernières années de la carrière alors que c'est l'ensemble de la carrière qui est pris en compte dans les autres régimes. À mon avis, cette différence importante dans le calcul des pensions entre les régimes ne peut plus être justifiée.

Par conséquent, le nombre d'années de carrière pris en compte pour le calcul du traitement de référence sera progressivement augmenté chez les fonctionnaires. À partir de 2027, une année de carrière supplémentaire sera comptabilisée par an pour le calcul du traitement de référence. De cette manière, en 2062 la période de référence prise en compte sera de 45 ans, soit l'ensemble de la carrière, tout comme pour les deux autres régimes. La période transitoire précédemment prévue pour les cohortes nées avant 1962 est maintenue. Seules les 5 dernières années seront prises en compte pour ce groupe.

Plafonnement de l'indexation pour des pensions élevées, remplacement de la péréquation par une nouvelle enveloppe bien-être

Chez les fonctionnaires, la pension de retraite n'est pas considérée comme une pension, mais comme un traitement différé. C'est ainsi que lorsque les fonctionnaires actifs appartenant à une certaine corbeille voient leur traitement augmenter d'un certain pourcentage, les fonctionnaires retraités de la même catégorie voient leur pension, également augmenter d'un certain pourcentage, en plus de l'indexation habituelle. C'est le système de péréquation, qui peut donc traiter les fonctionnaires de manière inégale d'une corbeille à une autre. En vue de mettre fin à ce traitement inégal entre fonctionnaires et en vue d'harmoniser les régimes, je mettrai fin à ce système de péréquation à partir de 2026. À l'avenir, leur régime, à l'instar des autres régimes, sera intégré dans la nouvelle enveloppe bien-être qui, après avis des partenaires sociaux, sera calculée sur la base d'autres paramètres.

On ne touche pas aux pensions les plus basses. L'indexation de la pension légale des fonctionnaires et des carrières mixtes est temporairement plafonnée à la limite supérieure de la pension de salarié. Pendant cette période, il n'y aura pas non plus d'indexation du plafond absolu des fonctionnaires (plafond Wijninckx).

Disparition progressive des régimes préférentiels

Certains fonctionnaires atteignent une pension “complète” après une carrière plus courte que d'autres. Concrètement, alors que la plupart des fonctionnaires se voient appliquer un tantième 1/60 présupposant une carrière de 45 ans, d'autres jouissent de tantièmes préférentiels. Le montant de la pension dépend de ce

pensioenbedrag hangt af van deze loopbaanbreuk. Wie van deze preferentiële loopbaanbreuken geniet krijgt dus een voordelige berekening van hun pensioen bij een equivalente loopbaanduur.

Naast deze voordelige berekening wordt de loopbaanduur van deze ambtenaren ook verhoogd met een coëfficiënt. Deze bedraagt momenteel 1,05 voor alle loopbaanbreuken die voordeliger zijn dan 1/60. Dit maakt dat zij vroeger op pensioen kunnen gaan dan anderen.

We brengen voor diensten gepresteerd in de toekomst vanaf 1 januari 2027 alle bestaande preferentiële loopbaanbreuken naar het gewone stelsel (loopbaanbreuk 1/60) dat uitgaat van een volledige loopbaan na 45 dienstjaren.

De verhogingscoëfficiënt wordt voor alle personeelscategorieën 1 vanaf 1 januari 2027. Voor onderwijs en voor actieve diensten (zoals vandaag afgebakend) blijft de verhogingscoëfficiënt 1,05 met jaarlijkse afbouw met 0,005 vanaf 2027 tot 1,025 in 2032. Ze kunnen in de toekomst nog steeds vervroegd op pensioen volgens de geldende loopbaan- en leeftijdsvoorwaarden.

2.2. Geharmoniseerde toekenningsvoorwaarden

Hoewel de pensioengerechtigde leeftijd voor de meerderheid van de burgers de laatste jaren werd verhoogd, had dit geen impact op bepaalde speciale stelsels. Om redenen van billijkheid zullen deze verschillen inzake pensioenleeftijd geleidelijk uitdoven.

Verhoging van de pensioenleeftijd voor de bevoorrechte categorieën

De pensioenleeftijd van militairen (56 jaar) en NMBS-personeel (55 jaar) wordt geleidelijk opgetrokken naar de pensioenleeftijd van andere werkenden.

Vanaf 1 januari 2027 wordt hun pensioenleeftijd geleidelijk verhoogd met 1 jaar per jaar, met respect voor de legitieme verwachtingen van mensen die vlak voor hun pensioenleeftijd staan waarvoor we voldoende overgangperiode- en maatregelen voorzien in overleg met de sectororganisaties. Er wordt gezorgd voor de nodige maatregelen inzake aangepast werk.

Het pensioen op basis van leeftijdsgrens zal voor militairen worden omgezet in een “pensioen op aanvraag”. Ze kunnen in de toekomst dus nog steeds vervroegd op pensioen volgens de geldende loopbaan- en leeftijdsvoorwaarden. We erkennen hierbij de specificiteit van het militaire statuut, waarbij hun deelname aan externe

tantième. Pour une durée de carrière équivalente, ces fonctionnaires jouissant de ces tantièmes préférentiels bénéficient dès lors d'un calcul avantageux de leur montant de pension.

Outre ce calcul avantageux, ces fonctionnaires voient la durée de leur carrière augmentée par un coefficient. Il est actuellement de 1,05 pour tous les tantièmes plus avantageux que 1/60. Cela signifie qu'ils peuvent partir plus vite à la retraite que d'autres.

Pour les prestations effectuées à l'avenir à partir du 1er janvier 2027, nous ramenons tous les tantièmes préférentiels existants au système ordinaire (tantième 1/60) qui suppose une carrière complète après 45 ans de service.

Le coefficient de majoration sera de 1 pour toutes les catégories de personnel à partir du 1er janvier 2027. Pour l'enseignement et les services actifs (tels qu'ils sont définis aujourd'hui), le coefficient de majoration restera de 1,05 avec une diminution annuelle de 0,005 à partir de 2027 jusqu'à 1,025 en 2032. Ils pourront toujours prendre leur retraite anticipée à l'avenir, conformément aux conditions de carrière et d'âge en vigueur.

2.2. Des conditions d'octroi harmonisées

Alors que l'âge légal de la retraite a été reculé pour la majorité des citoyens les dernières années, certains régimes spéciaux n'ont pas été impactés. Pour une question d'équité, ces différences en matière d'âge de la retraite disparaîtront progressivement.

Relèvement de l'âge de la retraite pour les catégories privilégiées

L'âge de la retraite des militaires (56 ans) et du personnel de la SNCB (55 ans) est progressivement porté à l'âge de la retraite des autres travailleurs.

À partir du 1er janvier 2027, l'âge de la retraite sera progressivement relevé de 1 an par an, tout en respectant les attentes légitimes des personnes proches de l'âge de la retraite pour lesquelles nous prévoyons une période et des mesures transitoires suffisantes, en concertation avec les organisations sectorielles. Les mesures nécessaires en matière de travail adapté seront prises.

La pension basée sur une limite d'âge pour les militaires sera transformée en “pension sur demande”. À l'avenir, ils pourront donc toujours prendre une retraite anticipée selon les conditions de carrière et d'âge en vigueur. Nous reconnaissons ici la spécificité du statut militaire, où leur participation à des missions extérieures

missies en operationele eenheden positief wordt gevaloriseerd en in rekening genomen.

Einde van het pensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid

Aansluitend bij de reeds besliste hervorming van het ziektepensioen voor statutaire ambtenaren in de 'Tijdelijke Arbeidsongeschiktheid voor Ambtenaren' (TAVA) wordt vanaf 1 januari 2026 de nieuwe instroom in het systeem stopgezet zodat het stelsel op termijn volledig uitdooft op zowel federaal, regionaal als lokaal niveau.

Inderdaad, in plaats van te kiezen voor de gemakkelijksoplossing die erin bestaat om zieken op arbeidsleeftijd op pensioen te zetten, geloven we dat versterkte inspanningen nodig zijn inzake preventie en inzake reïntegratie van langdurig zieken.

Met het oog op de harmonisering van de stelsels zullen de federale ambtenaren op dezelfde manier toegang hebben tot een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid en invaliditeit zoals in de privésector. Deze harmonisering impliceert ook dat ambtenaren niet langer ziektedagen kunnen opsparen. Deze maatregelen zullen samen met de minister van Ambtenarenzaken worden genomen in overleg met de vakorganisaties.

Hervorming van de aanneembaarheid van eindeloopbaanregelingen in de overheidssector

In de private sector zijn er al een aantal jaren geleden hervormingen geïmplementeerd die eindeloopbaanregimes minder aantrekkelijk maken ten opzichte van langer werken. In de publieke sector daarentegen is dat minder het geval geweest. We denken dat een lagere uittredeleeftijd in de publieke sector dan in de private sector in se moeilijk te rechtvaardigen valt.

De verloven voorafgaand aan pensioen (VVP) in de publieke sector zijn vanaf 1 januari 2026 voor maximum 2 jaar aanneembaar als dienstjaren voor de opening van het pensioenrecht en voor de berekening van het pensioen.

Voor toekomstige aanvragen en toekomstige periodes van lopende aanvragen wordt vanaf 1 januari 2026 de aanneembaarheid als dienstjaren voor de toekenning en voor de berekening van het pensioen afgeschaft voor ondermeer loopbaanonderbrekingen zonder zorgmotief en diverse vervroegde uitrederegelingen zoals beschikbaarheid voorafgaand aan het pensioen, vrijwillige 4-dagen week. Statutaire ambtenaren kunnen nog wel van deze vrijwillige (deeltijdse) vervroegde uittrede gebruik maken, maar zonder RVA-uitkering en ook zonder gelijkstelling voor het pensioen.

et à des unités opérationnelles sera valorisée positivement et prise en compte.

Fin de la pension pour inaptitude physique

Conformément à la réforme déjà décidée de la pension de maladie des fonctionnaires statutaires dans le cadre de l'inaptitude temporaire des fonctionnaires (ITF), nous clôturons les entrées dans ce régime à partir du 1er janvier 2026, ce qui entraînera à terme l'extinction complète de ce régime aux niveaux fédéral, régional et local.

En effet, au lieu d'opter pour la solution de facilité, qui consiste à mettre à la retraite des malades en âge actif, nous pensons que des efforts renforcés sont nécessaires en matière de prévention et de réintégration des malades de longue durée.

Dans une logique d'harmonisation entre les régimes, les fonctionnaires fédéraux auront accès à une assurance incapacité et invalidité comme dans le secteur privé. Cette harmonisation implique aussi que les fonctionnaires ne pourront plus épargner de jours de maladie. Ces mesures se prendront, avec le ministre de la Fonction publique, en concertation avec les organisations syndicales.

Réforme de l'admissibilité de régimes de fin de carrière dans le secteur public

Dans le secteur privé, on a implémenté il y a plusieurs années des réformes qui rendent les régimes de fin de carrière moins attractifs que le travail. Dans le secteur public par contre, cela a été moins le cas. Or, nous pensons qu'il est difficile de justifier un âge de la retraite plus bas dans le secteur public que le secteur privé.

À partir du 1er janvier 2026, les congés préalables à la retraite (CPR) dans le secteur public seront assimilables, pour un maximum de 2 ans, à des années de service pour l'ouverture du droit à la pension et pour le calcul de la pension.

Pour les futures demandes et les périodes à venir pour les demandes en cours à partir du 1er janvier 2026, l'admissibilité des années de service pour l'octroi et pour le calcul de la pension est supprimée notamment pour les interruptions de carrière sans motif de soins et les divers régimes de retraite anticipée tels que la disponibilité avant la retraite, la semaine volontaire de 4 jours. Les fonctionnaires statutaires peuvent toujours bénéficier de cette préretraite volontaire (à temps partiel) mais sans allocation de l'ONEM et sans assimilation pour la pension.

De aanneembaarheid blijft wel bestaan voor diverse vormen van deeltijdse vervroegde uittrede vanaf 60 jaar in de publieke sector, naar analogie met de regeling voor landingsbanen in de private sector.

De aanneembaarheid blijft ook bestaan voor diverse vormen van loopbaanonderbreking of -vermindering voor de zorg voor een kind of ziek familielid of voor het volgen van een erkende opleiding.

2.3. Een versterking van het aanvullend pensioen voor allen

Aanvullende pensioenen zijn populair in België. Momenteel bouwen 4,4 miljoen werknemers en zelfstandigen een aanvullend pensioen op en dit aantal blijft stijgen. De tweede pensioenpijler is essentieel om het wettelijke pensioen van veel werknemers en zelfstandigen aan te vullen om hen een adequaat pensioeninkomen te bieden. De voorziene hervormingen zullen worden uitgevoerd in lijn met de fiscale en parafiscale standstill voor aanvullende pensioenen voor werknemers en zelfstandigen, zoals overeengekomen tussen de sociale partners op 15 maart 2023.

Zodra de referentieperiode voor de berekening van het pensioen van de statutaire ambtenaren is verlengd en hun pensioen gelijkwaardig is aan dat van de contractuele ambtenaren (met inbegrip van hun tweede pijler), wordt de invoering van een tweede pijler voor ambtenaren mogelijk gemaakt en gefinancierd. Op dat ogenblik zorgen we ook voor de invoering van een tweede pijler voor magistraten.

Naast de geleidelijke openstelling van de toegang tot aanvullende pensioenen voor alle stelsels, wil ik ook de tweede pijler versterken voor alle werknemers uit de privésector en de contractuelen in de publieke sector. Samen met mijn collega die belast is met werkgelegenheid, zullen we de sociale partners uitnodigen om samen te werken om het percentage van de werkgeversbijdragen aan de aanvullende pensioenregeling te verhogen tot een minimum van 3 % tegen 2035. Om dit te bereiken zullen de sectoren die dit percentage nog niet hebben bereikt een extra inspanning moeten leveren. Daarnaast zal met de sociale partners onderzocht worden hoe de aanvullende pensioenen versterkt kunnen worden.

Bovendien zal ik onderzoeken hoe kan worden vermeden dat het aanvullend pensioen dat in de vorm van een rente wordt opgenomen, fiscaal nadelig is.

De regering wil ook dat de deelname van zelfstandigen aan een aanvullend pensioenplan wordt aangemoedigd

L'admissibilité reste néanmoins d'application pour diverses formes de retraite anticipée à temps partiel à partir de 60 ans dans le secteur public, par analogie au régime des emplois de fin de carrière dans le secteur privé.

L'admissibilité reste également d'application pour différentes formes d'interruption ou de réduction de carrière pour motifs de soins à un enfant ou à un membre de la famille ou pour le suivi d'une formation reconnue.

2.3. Renforcement de la pension complémentaire pour tous

La pension complémentaire est populaire en Belgique. Actuellement, 4,4 millions de salariés et d'indépendants se constituent un plan de pension complémentaire et ce nombre ne cesse d'augmenter. Le deuxième pilier de pension est essentiel pour compléter la pension légale de nombreux salariés et indépendants et leur permettre de disposer d'un revenu de pension adéquat. Les réformes prévues seront mises en œuvre dans le respect du standstill fiscal et parafiscal pour les pensions complémentaires des salariés et des indépendants, tel que convenu entre les partenaires sociaux le 15 mars 2023.

Ensuite, dès que la période de référence pour le calcul de la pension des fonctionnaires statutaires sera allongée et que, de ce fait, leur pension sera équivalente à celle des fonctionnaires contractuels (y compris leur deuxième pilier), l'introduction d'un deuxième pilier pour les fonctionnaires sera rendue possible et financée. À cet instant, nous veillerons également à la mise en place d'un deuxième pilier pour les magistrats.

En plus d'ouvrir progressivement l'accès aux pensions complémentaires à tous les régimes, je souhaite également renforcer le second pilier pour tous les travailleurs du secteur privé et les contractuels du secteur public. Avec mon collègue en charge de l'Emploi, nous inviterons les partenaires sociaux à la concertation afin d'augmenter le taux de cotisation patronale dans le plan de pension complémentaire pour qu'il atteigne un minimum de 3 % d'ici à 2035. Pour ce faire, les secteurs qui n'atteignent pas encore ce taux devront fournir un effort supplémentaire. Par ailleurs, nous allons examiner avec les partenaires sociaux comment les pensions complémentaires pourraient être renforcées.

Par ailleurs, j'examinerai également comment éviter de rendre fiscalement désavantageuse la pension complémentaire prise sous forme de rente.

Le gouvernement souhaite également encourager la participation des indépendants à un plan de pension

door het voordeliger te maken. Samen met mijn collega bevoegd voor de zelfstandigen zullen we een reeks maatregelen nemen om dit te bereiken.

Eenzijds zullen we tijdens deze legislatuur werken aan de harmonisering van de regels tussen de verschillende stelsels van de tweede pijler voor zelfstandigen. Het gaat om het Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen, de Individuele Pensioentoezegging en de Pensioenovereenkomst voor Zelfstandigen.

Vanaf 2026 zal het ook mogelijk zijn om tegen een hoger tarief bij te dragen aan het klassieke Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen. Dit percentage zal stijgen van 8,17 % naar 8,5 %. Het maximale bijdragepercentage voor het sociaal Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen wordt ook verhoogd. Indien ze dat wensen, zullen zelfstandigen dus meer kunnen bijdragen om een waardig en toereikend pensioeninkomen te garanderen.

In lijn met mijn streven naar gelijke behandeling van werkenden, maken we een einde aan het verschil in behandeling tussen zelfstandigen in hoofdberoep en zelfstandigen in bijberoep. Zo zullen zelfstandigen in bijberoep vanaf 2026 kunnen bijdragen aan het Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen.

Zelfstandige vrouwen hebben recht op een periode van automatische vrijstelling van sociale zekerheidsbijdragen na een zwangerschap. Helaas blijkt deze periode soms een belemmering te zijn voor de fiscale aftrekbaarheid van bijdragen aan een Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen. Deze situatie druist in tegen de doelstelling om deze werkenden te ondersteunen. Deze vrijstelling zal in de toekomst dus niet langer een obstakel vormen.

Tot slot harmoniseren we, samen met mijn collega-minister belast met Zelfstandigen, de taxatie bij opname van een IPT-kapitaal voor de pensioenleeftijd met de andere pensioenstelsels.

Daarnaast laten we niet langer toe dat opnames uit IPT-kapitaal worden gedaan om vastgoedinvesteringen te financieren, tenzij voor de enige eigen woning.

Deze maatregelen zijn bedoeld om te waarborgen dat dit aanvullend pensioenplan zoveel mogelijk het oorspronkelijke doel nastreeft, namelijk om een adequate levensstandaard na pensionering te behouden.

De opbouw van een aanvullend pensioen veronderstelt dat aangeslotenen een deel van hun inkomen voor zeer lange termijn aan een pensioeninstelling toevertrouwen. Zij zullen daar enkel toe bereid zijn wanneer ze weten dat

complémentaire en la rendant plus avantageuse. Nous mettrons en place, avec ma collègue en charge des Indépendants, une série de mesures pour y parvenir.

D'une part, nous nous attèlerons durant cette législature à harmoniser les règles entre les différents régimes du deuxième pilier pour les indépendants. Cela concerne la pension complémentaire libre pour indépendants, l'Engagement Individuel de Pension et la Convention de Pension pour Travailleurs Indépendants.

À partir de 2026, il sera également possible de cotiser à un taux plus élevé pour la pension complémentaire libre pour indépendants classique. Ce taux passera de 8,17 % à 8,5 %. Le taux de cotisation maximum pour la pension libre complémentaire sociale pour indépendants sera également augmenté. S'ils le souhaitent, les travailleurs indépendants pourront donc cotiser plus afin de s'assurer un revenu de retraite digne et suffisant.

Dans la lignée de mon objectif de traiter les travailleurs sur pied d'égalité, nous mettrons fin à la différence de traitement entre indépendant à titre principal et à titre complémentaire. C'est ainsi qu'à partir de 2026, les indépendants à titre complémentaire pourront cotiser à la pension libre complémentaire pour indépendants.

Les femmes travailleuses indépendantes ont droit à une période d'exonération automatique de cotisations sociales à la suite d'une grossesse. Malheureusement, cette période se révèle parfois un obstacle à la déductibilité fiscale des cotisations versées dans le cadre d'une pension libre complémentaire pour indépendants. Cette situation va à l'encontre de l'objectif de soutenir ces travailleuses. Cette exonération ne sera donc plus un obstacle dans le futur.

Enfin, d nous harmoniserons, avec ma ministre-collègue en charge des Indépendants, avec les autres systèmes de pension, la taxation du retrait de capital de l'EIP avant l'âge de la pension.

Par ailleurs, nous ne permettrons plus que des retraits de capital de l'EIP soient effectués pour financer des investissements immobiliers, sauf pour l'habitation propre et unique.

Ces mesures visent à s'assurer que ce plan de pension complémentaire soit effectivement le plus possible utilisé pour son objectif initial, c'est-à-dire pouvoir maintenir un niveau de vie suffisant après la retraite.

Se constituer une pension complémentaire suppose que les affiliés confient une partie de leurs revenus à très long terme à un organisme de pension. Ils ne seront disposés à le faire que s'ils ont l'assurance que leur plan

hun pensioenplan ook waar voor zijn geld biedt en dat hun toekomstig pensioen niet wordt aangetast door te hoge kosten of ondermaatse rendementen. Transparantie, een efficiënte pensioenmarkt en kostenbeheersing zijn daarbij essentieel.

Ik zal, samen met de minister van Zelfstandigen, aan de FSMA vragen om de kostencalculator voor pensioenproducten uit te bouwen tot een daadwerkelijke vergelijkingstool, zodat burgers op een eenvoudige manier de kostenniveaus van pensioenproducten kunnen vergelijken.

Ik zal tevens door een verdere administratieve vereenvoudiging de kosten voor de pensioeninstellingen verminderen.

3. Het stelsel rechtvaardig maken

3.1. Een rechtvaardig en voldoende deel ontvangen

Inkomensgarantie voor ouderen (IGO)

De IGO is, als sociale bijstandsuitkering, essentieel om te voorkomen dat heel wat ouderen in armoede terechtkomen. We kunnen niet aanvaarden dat er misbruik gemaakt wordt van de toekenning van de IGO.

Ik zal samen met de bevoegde collega's op regionaal en federaal niveau en met mijn collega bevoegd voor Sociale Integratie de volgende maatregelen nemen:

- In aanmerking nemen van alle (roerende en onroerende) inkomsten bij het middelenonderzoek;
- Makkelijker toegang tot informatie over buitenlandse vermogens;
- Invoeren van een centraal register met alle toegekende uitkeringen;
- Om excessen te vermijden, plafonneren we het geheel aan sociale bijstand en voordelen.

Met deze maatregelen beogen we dat de sociale uitkeringen, waaronder de IGO, toekomen aan de personen die ze daadwerkelijk nodig hebben.

Concreet zullen we de toegang tot de IGO wijzigen, opdat het verlenen van deze uitkering gericht is. De solidariteit, inherent aan het systeem, kan feitelijk enkel worden toegepast op personen die al lang genoeg in ons land wonen. In samenwerking met mijn collega bevoegd voor Maatschappelijke Integratie, rekening houdend met de jurisprudentie van het Grondwettelijk Hof zullen

de pension offre un bon rapport qualité-prix et que leur future pension ne soit pas rabotée par des frais excessifs ou des rendements insuffisants. La transparence, un marché des pensions efficace et la maîtrise des coûts sont pour cela essentiels.

Je demanderai donc, ensemble avec la ministre des Indépendants, à la FSMA de transformer le calculateur de coûts des produits de pension en un véritable outil de comparaison, afin que les citoyens puissent facilement comparer les niveaux de coûts des produits de pension.

Je réduirai également les coûts pour les organismes de pension en poursuivant la simplification administrative.

3. Rendre le système juste

3.1. Recevoir une part juste et suffisante

Garantie de revenus aux personnes âgées (GRAPA)

La GRAPA, en tant que prestation d'assistance sociale, est essentielle pour éviter que de nombreuses personnes âgées ne tombent dans la pauvreté. Nous ne pouvons tolérer les abus en matière d'octroi de la GRAPA.

Je collaborerai avec mes collègues ministres compétents aux niveaux régional et fédéral et avec ma collègue en charge de l'Intégration sociale, en vue de mettre en place les mesures suivantes:

- La prise en compte de tous les revenus (mobiliers et immobiliers) dans l'examen des revenus;
- Un accès facilité aux informations concernant les avoirs étrangers;
- La mise en place d'un registre central regroupant l'ensemble des prestations octroyées;
- Un plafonnement de l'ensemble de l'aide et des prestations sociales pour éviter les excès.

Via ces mesures nous visons à garantir que les prestations sociales, dont la GRAPA, reviennent aux personnes qui en ont effectivement besoin.

De manière spécifique, nous modifierons l'accès à la GRAPA afin que l'octroi de cette prestation soit mieux ciblé. La solidarité inhérente au système ne peut en effet s'appliquer qu'à des personnes résidant, depuis suffisamment longtemps, dans notre pays. En collaboration avec ma collègue en charge de l'Intégration Sociale nous nous assurerons, en tenant compte de la jurisprudence

wij ons ervan vergewissen dat de begunstigden van de IGO sinds 5 jaar wettelijk, ononderbroken en werkelijk op ons grondgebied verblijven.

Bovendien moeten de begunstigden daadwerkelijk in België wonen om deze bijstand te kunnen ontvangen. Daartoe zullen we de controles opvoeren, zullen verblijven in het buitenland moeten worden gemeld en zullen de hiervoor toegelaten termijnen worden ingekort. Het doel van de regering is duidelijk: een doeltreffende controle waarbij het aantal vrijstellingen van controle wordt afgeschaft.

Bijdrage van de hoogste pensioenen

De maatregelen die tijdens deze legislatuur zullen worden genomen, houden een aanzienlijke inspanning in voor de ganse bevolking, waarbij we ook sociale rechtvaardigheid moeten waarborgen. Ze betreffen niet enkel ambtenaren, maar ook werknemers en zelfstandigen en zij betreffen niet enkel wettelijke maar ook aanvullende pensioenen.

De “80 % regel” bepaalt de grens van het fiscaal voordeel voor de aanvullende pensioenen. Indien het pensioenbedrag (eerste en tweede pijler samen) de 80 % van de referentie-inkomsten tijdens de loopbaan overschrijdt, kan de participatie aan een plan voor aanvullend pensioen niet langer fiscaal aftrekbaar zijn. De elementen die worden gebruikt voor de berekening van deze bedragen moeten worden verduidelijkt. Volgens een filosofie die vergelijkbaar is met de Wijninckx-bijdrage zal de 80 %-regel voortaan berekend worden op basis van identificeerbare en bijgewerkte parameters, die rekening houden met de reeds gepresteerde loopbaan.

Sommige pensioenkapitalen bereiken bijzonder hoge bedragen. Ik wil deze kapitalen sterker mobiliseren om het pensioenstelsel te financieren. Daarom komt er een hogere solidariteitsbijdrage op pensioenkapitalen waarbij de verhoging enkel van toepassing is op het deel van het bedrag van het kapitaal boven de drempel van 150.000 euro.

In samenwerking met mijn collega-ministers van Sociale Zaken en Zelfstandigen zal ik de pensioenbijdragen boven het Wijninckx-plafond onderwerpen aan een hoger bijdragepercentage. Daarnaast zal het plafond rekening houden met het werkelijke pensioenbedrag, zoals geregistreerd bij Sigedis.

3.2. Opvolging, controle en transparantie

Een pensioenstelsel kan enkel rechtvaardig zijn als het ook voldoende opgevolgd, gecontroleerd en waar nodig gesanctioneerd wordt. Opvolging is ook noodzakelijk

de la Cour constitutionnelle, que les bénéficiaires de la GRAPA résident sur notre territoire de manière légale, continue et effective depuis 5 ans.

De plus, les bénéficiaires devront effectivement vivre en Belgique pour pouvoir recevoir cette aide. À cet effet, nous renforcerons les contrôles, les séjours à l'étranger devront être signalés et les délais autorisés à cet égard seront raccourcis. L'objectif du gouvernement est clair: un contrôle efficace où le nombre d'exemptions de contrôle est supprimé.

Contribution des pensions les plus élevées

Les mesures qui seront prises au cours de cette législature représentent un effort considérable pour l'ensemble de la population, tout en veillant à la justice sociale. Elles ne concernent pas seulement le régime de pensions des fonctionnaires mais aussi les salariés et indépendants. Elles ne concernent pas seulement les pensions légales mais aussi les pensions complémentaires.

La “règle des 80 %” fixe le seuil de l'avantage fiscal pour les pensions complémentaires. Si le montant de leur pension (premier et second pilier ensemble) dépasse 80 % des revenus de référence durant la carrière, la participation à un plan de pension complémentaire ne pourra plus être fiscalement déductible. Les éléments permettant le calcul de ces montants devront être clarifiés. Selon une philosophie similaire à la cotisation Wijninckx, la règle des 80 % sera dorénavant calculée sur la base de paramètres identifiables et actualisés, qui prendront en compte la carrière déjà accomplie.

Certains capitaux de pension atteignent des montants particulièrement élevés. Je souhaite mobiliser de manière plus forte ces capitaux pour financer le système de pensions. C'est pourquoi il y aura une cotisation de solidarité plus élevée sur le capital pension. Cette augmentation s'appliquant uniquement à la partie du montant du capital au-dessus du seuil de 150.000 euros.

En collaboration avec mes collègues en charge des Affaires sociales et des Indépendants, les cotisations de pension supérieures au plafond Wijninckx seront soumises à un taux de cotisation plus élevé. En outre, le plafond tiendra compte du montant réel de la pension tel qu'enregistré par Sigedis.

3.2. Suivi, contrôle et transparence

Un système de pension ne peut être juste qu'à condition d'avoir un suivi, contrôle suffisants et des sanctions si nécessaire. Le suivi est aussi nécessaire pour connaître

om te weten hoe het stelsel evolueert en om de burgers correct te informeren. Op basis van deze informatie kan ik aangepaste beslissingen nemen om het systeem te verbeteren. Controle moet ook gebeuren om excessen te voorkomen, op te sporen en te sanctioneren om zo de solidariteit en het vertrouwen van de burgers in het stelsel te vrijwaren

Controle van de loonsverhoging op het einde van de loopbaan

Om abnormale loonsverhogingen op het einde van de loopbaan te voorkomen, zal een gemiddeld loon worden gebruikt voor de laatste jaren. Daarnaast zal ik de parameters voor de berekening van de nieuwe grens afstemmen op de beschikbare informatie. Dit omvat onder andere de overheidsdatabanken zoals MyPension, MyCareer en de databanken van FOD Financiën, zodat een efficiënte controle mogelijk wordt gemaakt.

Uitbetaling van en controle op pensioenen parlementairen

Via een af te sluiten overeenkomst met de Parlementen staat de federale pensioendienst voortaan in voor de toekenning en de uitbetaling van de pensioenen van parlementsliden. Zo kan voortaan de controle op de wet Wijninckx en de inkomensgrenzen toegelaten arbeid verzekerd worden.

Ook de pensioenen die worden uitgereikt door internationale organisaties worden voortaan mee in rekening genomen bij de controle op de wet Wijninckx.

MyPension.be: Hoeksteen van een adequaat pensioencommunicatiebeleid voor alle burgers

Vertrouwen in pensioenen vereist goede communicatie

Pensioenen zijn voor heel veel oudere mensen de enige bron van inkomen. Pensioenen veronderstellen een langetermijnperspectief en vragen bijgevolg veel vertrouwen van de bevolking. Dat vertrouwen moet verdiend worden. We kunnen ons daarom geen onwetendheid, verwarring of misverstanden bij de burger veroorloven.

Een transparante en toegankelijke pensioencommunicatie is hiervoor één van de kritische succesfactoren.

Ik hecht, zoals de minister van Zelfstandigen, hieraan veel belang en geef mijn administraties de opdracht om, zeker in deze tijd van grote verandering en hervorming, de mensen correct te blijven informeren via mypension.

les évolutions du système et informer les citoyens correctement. Sur la base de ces informations, je pourrai prendre des décisions adaptées pour améliorer le système. Un contrôle doit également avoir lieu pour éviter, détecter et sanctionner tout excès qui réduirait la solidarité et la confiance des citoyens envers le système.

Contrôle de l'augmentation de salaire en fin de carrière

Afin de prévenir les augmentations anormales de salaires en fin de carrière, un salaire moyen sera utilisé pour les dernières années. En outre, j'harmoniserai les paramètres de calcul de la nouvelle limite avec les informations disponibles. Cela inclut entre autres les banques de données des autorités telles que MyPension, MyCareer et les banques de données du SPF Finances afin de permettre un contrôle efficace.

Contrôle et paiement des pensions des parlementaires

Grâce à un accord à conclure avec les Parlements, le Service fédéral des pensions sera désormais responsable de l'attribution et du paiement des pensions des parlementaires. Le contrôle de la loi Wijninckx ainsi que des limites de revenus du travail autorisé pourra ainsi être désormais assuré.

Les pensions versées par les organisations internationales seront désormais également prises en compte lors du contrôle de la loi Wijninckx.

MyPension.be: Pilier d'une communication efficace sur les pensions pour tous les citoyens

La confiance dans les pensions passe par une bonne communication

Pour de nombreuses personnes âgées, la pension est la seule source de revenus. Les pensions reposent sur une perspective à long terme et requièrent par conséquent une confiance élevée de la part de la population. Cette confiance doit être méritée. Nous ne pouvons-nous permettre aucune ignorance, confusion ou malentendu.

Une communication transparente et accessible sur les pensions est donc un facteur clé de succès.

Je reste, comme la ministre des Indépendants, très attentif à cet aspect et je demande à mes administrations, surtout en cette période de grands changements et de réformes, de continuer à informer correctement

be zodat zij steeds kunnen rekenen op toegankelijke en kwalitatieve informatie.

MyPension.be blijft immers de referentietoepassing over pensioenen voor de burger, van in de fase van opbouw, over de aanvraag tot na de uitbetaling van het pensioen, en dat over alle stelsels en pijlers heen.

Elke burger heeft op elk moment van zijn levensloop recht op een gepersonaliseerde, eenvoudige, volledige en duidelijke pensioencommunicatie. Ik zal dan ook de nodige bouwstenen leggen om de pensioencommunicatie via mypension.be verder uit te breiden, aan te vullen en bij te dragen tot de bevattelijkheid ervan.

Parallel zal het via het project 'Burgermandaten' van het eGov3.0-programma ook mogelijk worden dat de burger zijn gegevens uit mypension.be kan consulteren en gebruiken in andere toepassingen van zijn keuze.

Een pensioencommunicatie op maat van alle burgers

Het grote succes van MyPension.be toont aan dat veel burgers de weg naar het digitale pensioenaanbod vinden. Dit mag echter niet blind maken voor de situatie van burgers die digitaal niet mee kunnen. Voor hen zal de Federale pensioendienst blijven inzetten op een flankerend, niet-digitaal dienstenaanbod.

PensionStat

Wat MyPension.be wil zijn voor de individuele burger, een bron van duidelijke en betrouwbare informatie over zijn pensioen, wil PensionStat.be zijn voor de samenleving.

PensionStat.be werd gelanceerd in 2021 en is een initiatief van Sigedis, de Federale Pensioendienst en het RSVZ en wordt ondersteund door de FSMA, het Federaal Planbureau en de FOD Sociale Zekerheid. Met een gezamenlijke aanpak bieden we een compleet en coherent beeld van de pensioenen in België. We bundelen onze data en expertise en vermijden dat de overheid op een versnipperde manier inzichten geeft die de samenhang en interacties tussen de verschillende pensioenstelsels en pijlers niet belichten.

Deze regering streeft naar beleid op basis van empirische evidentie en wil de beleidsvoorbereiding en -evaluatie verder professionaliseren. Dit is des te belangrijker in domeinen onderhevig aan grote veranderingen, zoals

les personnes via mypension.be afin qu'elles puissent toujours compter sur des informations accessibles et de qualité.

MyPension.be restera l'application de référence pour les citoyens en matière de pensions, depuis la phase de constitution, en passant par la demande jusqu'au paiement de la pension, et ce, pour tous les régimes et piliers.

Chaque citoyen doit pouvoir à tout moment bénéficier d'une communication personnalisée, simple, complète et claire sur sa pension à tout moment de sa vie. Je poserai donc les jalons nécessaires pour élargir, compléter et rendre plus compréhensible la communication sur les pensions de retraite via mypension.be.

Parallèlement, grâce au projet "Mandats citoyens" du programme eGov3.0, il sera également possible pour les citoyens de consulter et d'utiliser leurs données de mypension.be dans d'autres applications de leur choix.

Une communication sur les pensions adaptée à tous les citoyens

Le grand succès de MyPension.be montre que de nombreux citoyens trouvent la voie vers l'offre numérique en matière de pensions. Toutefois, cela ne doit pas nous faire oublier la situation des citoyens qui rencontrent des difficultés face au numérique. Pour eux, le Service fédéral des pensions continuera à se concentrer sur une offre de services d'accompagnement non-numériques.

PensionStat

Ce que MyPension.be est pour les citoyens, à savoir une source d'informations claires et fiables sur leurs pensions, PensionStat.be se veut l'être pour la société.

PensionStat.be a été lancé en 2021 et est une initiative de Sigedis, du Service fédéral des pensions et de l'INASTI, soutenue par la FSMA, le Bureau fédéral du Plan et le SPF Sécurité sociale. Grâce à une approche conjointe, nous offrons une image complète et cohérente des pensions en Belgique. Nous combinons nos données et notre expertise et évitons ainsi que les pouvoirs publics fournissent des informations de manière fragmentée, qui ne permette pas de mettre en évidence la cohérence et les interactions entre les différents systèmes et piliers de pension.

Ce gouvernement s'efforcera de mettre en place une politique fondée sur des données empiriques et souhaite professionnaliser davantage la préparation et l'évaluation des politiques. Cela est d'autant plus important dans les

het pensioendomein waarvoor ik verantwoordelijk ben, samen met mijn collega bevoegd voor Zelfstandigen.

PensionStat.be ondersteunt deze ambitie en maakt kerncijfers en inzichten niet enkel toegankelijk voor beleidsmakers en experten, maar ook voor de bredere samenleving. Door betrouwbare en objectieve informatie te bieden, draagt PensionStat.be bij aan een beter begrip van het pensioensysteem en vergroot het de transparantie – en uiteindelijk ook het vertrouwen – voor iedereen. Voor deze aanpak werd PensionStat.be vermeld als best practice door de OESO.

We focussen niet enkel op het beschrijven van de werkelijke pensioensituatie (wat mensen daadwerkelijk ontvangen en wat *de facto* hun levensstandaard bepaalt), maar ook op het identificeren van de factoren die pensioenen beïnvloeden, zoals pensioenbeleid, loopbanen, gezinssituaties, onderwijstendensen en levenskeuzes en een vergelijking over de stelsels en pijlers heen.

Tot slot bouwen we verder aan het PensionStat-netwerk waarin de data binnen het pensioendomein ook ter beschikking kan worden gesteld aan externe partners. Dit kan het debat verbreden, verdiepen en verrijken.

4. Europees pensioenbeleid

Het Plan voor herstel en veerkracht (PHV) ligt in de lijn van de Faciliteit voor herstel en veerkracht (FHV), een instrument ingevoerd door de Europese Unie om de lidstaten te ondersteunen in hun economisch herstel na de COVID-19-crisis.

De akkoorden van het Plan voor herstel en veerkracht met de Europese Commissie vereisen een voorstel tot pensioenhervorming dat de volgende elementen bevat:

- Maatregelen om de financiële en sociale houdbaarheid van het pensioenstelsel te verbeteren;
- Maatregelen om personen aan te moedigen actief te blijven op de arbeidsmarkt nadat ze hebben voldaan aan de voorwaarden voor vervroegd pensioen;
- Maatregelen ter versterking van de solidariteitsrol om een fatsoenlijk minimumpensioen te waarborgen, de verzekeringsrol, het genderevenwicht, rekening houdend met de globale doelstelling om de financiële en sociale houdbaarheid van het pensioenstelsel te verbeteren;

domaines soumis à des changements majeurs, tels que le domaine des pensions dont je suis responsable, avec ma collègue en charge des Indépendants.

PensionStat.be soutient cette ambition et rend les chiffres clés et les informations accessibles non seulement aux décideurs politiques et aux experts, mais aussi à la société dans son ensemble. En fournissant des informations fiables et objectives, PensionStat.be contribue à une meilleure compréhension du système de pension et accroît la transparence – et, en fin de compte, la confiance – pour tous. Pour cette approche, PensionStat.be a été cité comme bonne pratique par l'OCDE.

Nous nous concentrons non seulement sur la description de la situation réelle des pensions (ce que les gens reçoivent réellement et ce qui détermine *de facto* leur niveau de vie), mais aussi sur l'identification des facteurs qui influencent les pensions, tels que la politique des pensions, les carrières, les situations familiales, les tendances éducatives et les choix de vie, ainsi que sur une comparaison entre les systèmes et les piliers.

Enfin, nous continuerons à développer le réseau PensionStat, au sein duquel les données relatives aux pensions peuvent également être mises à la disposition de partenaires externes. Cela peut élargir, approfondir et enrichir le débat.

4. Politique européenne des pensions

Le Plan pour la Relance et la Résilience (PRR) s'inscrit dans le cadre du Mécanisme pour la Relance et la Résilience (RRF), un instrument mis en place par l'Union européenne pour soutenir les États membres dans leur reprise économique après la crise du COVID-19.

Les accords du Plan pour la Relance et la Résilience avec la Commission européenne exigent une proposition de réforme des pensions qui comprend les éléments suivants:

- Des mesures visant à améliorer la viabilité financière et sociale du système de pensions;
- Des mesures visant à inciter les personnes à rester actives sur le marché du travail après avoir rempli les conditions de la pension anticipée;
- Des mesures visant à renforcer le rôle de solidarité pour garantir une pension minimale décente, le rôle d'assurance, l'équilibre entre les sexes, en tenant compte de l'objectif global d'amélioration de la viabilité financière et sociale du régime de retraite;

- Maatregelen om de convergentie tussen en binnen de verschillende stelsels te waarborgen.

In april 2024 heeft de vorige regering daartoe een aantal maatregelen goedgekeurd. De Commissie achtte deze echter onvoldoende om de financiële en sociale houdbaarheid van het Belgisch pensioenstelsel te verbeteren. Meer nog, de Commissie is van mening dat de voorgestelde maatregelen de globale pensioenuitgaven tot in 2070 zouden kunnen verhogen, waardoor de essentiële doelstelling om het stelsel duurzaam te maken in gevaar komt.

Deze situatie heeft geleid tot de opschorting van de betaling van een bedrag van 31 miljoen euro op de eerste schijf van betalingen voorzien in het kader van de FHV, een opschorting die van kracht is sinds september 2024.

Met de steun van de administraties stel ik alles in het werk om de integriteit van de aan België in het kader van het Plan voor herstel en veerkracht toegekende financieringen te vrijwaren wat betreft de pensioenen en om de geloofwaardigheid en het naleven van de door België bij de Europese Commissie aangegane verbintenissen te waarborgen.

Daartoe zullen we, in samenwerking met de minister van Begroting, die gezag heeft over het Plan voor herstel en veerkracht, en met het permanente secretariaat bij de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning, in dialoog gaan met de Europese Commissie in het kader van het toekomstige verzoek tot amendement van het Plan.

CSB en PAR

Om de drie jaar publiceren de Europese Commissie en het Comité voor sociale bescherming (CSB) het rapport over de toereikendheid van de pensioenen (Pension Adequacy Report, het "PAR"). Dit rapport is een aanvulling op het verslag over de vergrijzing gepubliceerd door de DG ECOFIN (Ageing Report) van de Raad teneinde een stand van zaken op te stellen van de toereikendheid van de pensioenen en de voornaamste uitdagingen voor de EU.

In 2024 heeft de EPSCO-Ministerraad, naast de publicatie van het PAR ook de conclusies over de toereikendheid van de pensioenen goedgekeurd. Om het volgende PAR, dat in 2027 zal worden gepubliceerd, voor te bereiden, is een werkgroep voor het opstellen van het PAR opgericht in het kader van het CSB. Dit rapport is een belangrijk instrument om de uitdagingen van België op het vlak van adequaatheid van de pensioenen te onderzoeken vanuit een Europees perspectief. Ik zal daarom de realisatie van het rapport 2027 ondersteunen.

- Des mesures visant à assurer la convergence entre les différents systèmes et à l'intérieur de ceux-ci.

En avril 2024, le précédent gouvernement a introduit des mesures en ce sens. La Commission les a jugées insuffisantes pour améliorer la soutenabilité financière et sociale du système de pension belge. De plus, la Commission estime que les mesures proposées pourraient augmenter les dépenses globales des pensions jusqu'en 2070, compromettant ainsi l'objectif fondamental de rendre le système pérenne.

Cette situation a entraîné la suspension d'un montant de 31 millions d'euros sur la première tranche de paiement prévue dans le cadre du RRF, suspension effective depuis septembre 2024.

Avec le soutien des administrations, je mettrai tout en œuvre pour préserver l'intégrité des financements alloués à la Belgique dans le cadre du Plan du relance en ce qui concerne les pensions et garantir la crédibilité et la conformité des engagements pris par la Belgique auprès de la Commission européenne.

Pour cela nous allons, en collaboration avec le ministre en charge du Budget qui a autorité sur le plan pour la Reprise et la Résilience et le secrétariat permanent auprès du Service Public Fédéral Stratégie et Appui, entrer en discussion avec la Commission européenne dans le cadre de la prochaine demande d'amendement du Plan de relance.

SPC et PAR

Tous les trois ans, la Commission européenne et le Comité de la Protection Sociale (SPC) publient le rapport sur l'adéquation des pensions (Pension Adequacy Report, le "PAR"). Le rapport complète le rapport sur le vieillissement publié par le DG ECOFIN (Ageing Report) du Conseil afin de dresser un état des lieux de l'adéquation des pensions et des principaux défis à relever dans l'UE.

En 2024, en plus de la publication du PAR, le Conseil des ministres EPSCO a également approuvé les conclusions sur l'adéquation des retraites. Pour préparer le prochain PAR qui sera publié en 2027, un groupe de travail pour la rédaction du PAR est mis en place dans le cadre du SPC. Ce rapport est un outil important pour examiner les défis de la Belgique en ce qui concerne l'adéquation des pensions dans une perspective européenne. Je soutiendrai donc la confection du rapport 2027.

Bilateraal

Bilaterale relaties en sociale zekerheidscoördinatie met derde landen zijn essentieel om de rechten van onze mobiele burgers te garanderen en tegelijk ook de aantrekkingskracht van België te versterken. In dat kader zal ik, samen met mijn collega, de minister van Sociale Zaken, verder inzetten op de onderhandeling en herziening van sociale zekerheidsakkoorden met derde landen met het oog op het veiligstellen van verworven pensioenrechten.

Intra-Europese mobiliteit

Het is van essentieel belang om snel te zorgen voor een bescherming op het vlak van pensioenen voor personen die hun vrijheid van verkeer binnen de EU hebben uitgeoefend. Ik wil het belang benadrukken van de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels voor de mobiliteit van werknemers in de interne markt. In dit verband is het essentieel dat de coördinatieregels van de socialezekerheidsstelsels doeltreffend werken, zowel tijdens het actieve leven van de mobiele werknemers als na afloop van deze loopbaan. Ik wijs erop dat een groot aantal pensioenen wordt gestort aan gepensioneerden die in een andere lidstaat wonen (6 miljoen in 2021), het is dus noodzakelijk erop toe te zien dat hun wettelijke sociale bescherming bij pensionering altijd gewaarborgd is, en dit binnen gepaste termijnen.

De minister van pensioenen,

Jan Jambon

Conventions bilatérales

Les relations bilatérales et la coordination de la sécurité sociale avec les pays tiers sont essentielles pour garantir les droits de nos citoyens mobiles tout en renforçant l'attractivité de la Belgique. Dans ce cadre, en collaboration avec mon collègue, le ministre des Affaires sociales, je poursuivrai la négociation et la révision des conventions bilatérales de sécurité sociale avec des pays tiers en vue de sécuriser les droits de pensions constitués.

Mobilité intra-européenne

Il est fondamental d'assurer rapidement une protection en matière de retraite aux personnes ayant exercé leur liberté de circulation au sein de l'UE. Je veux souligner l'importance de la coordination des systèmes de sécurité sociale pour la mobilité des travailleurs dans le marché unique. Dans ce cadre, il est fondamental que les règles de coordination des systèmes de sécurité sociale fonctionnent efficacement à la fois pendant la vie active des travailleurs mobiles et après la fin de leur carrière active. Je relève qu'un grand nombre de pensions sont versées à des retraités vivant dans un autre État membre (6 millions en 2021), il est donc nécessaire de veiller à ce que leur protection sociale légitime à la retraite soit toujours assurée et ce, dans des délais adéquats.

Le ministre des pensions,

Jan Jambon